

---Repertoire---
Alt-Rhapsodie, Joh.Brahms (1833-1897)

De Alt-Rhapsodie, voor solo alt, mannenkoor en orkest, ontleedt zijn tekst aan Goethe's gedicht "Harzreise im Winter". In 1777 reisde Goethe door de Harz, waarbij de winterstemming hem inspireerde tot een ode op het lot, dat de ene mens geluk, de ander tegenslag brengt. De kern van het gedicht slaat op een jonge zwaarmoedige theoloog, die door Goethe berusting vond.

De eerste strofe "aber abseits, wer ist's?" voor altsolo tekent de jonge man, die wanhopig door het winterse verlaten gebergte zwerft.

In het middendeel "Ach, wer heilet die Schmerzen Des, dem Balsam zu Gift ward? Der sich Menschenhass Aus der Fülle der Liebetrank?" klaagt de Alt medelijdend over de ongelukkige jongeman.

Met de laatste strofe "Ist auf deinem Psalter, Vater der Liebe, ein Ton seinem Ohre vernehmlich, So erquicke sein Herz!" zet het mannenkoor in met een vroom en eenvoudig gebed, aangrijpende achtergrond van de rustig smekende altsolo.

(uit: X-Y-Z DER MUZIEK, Casper Höwelerl)

Omdat in onze partituren de tekst van de alt-solo ontbreekt volgt hier de tekst van het gehele werk:

Alt-Rhapsodie opus 53 (1869):

*Aber abseits, wer ist's?
Ins Gebüsch verliert sich sein Pfad,
Hinter ihm schlagen
Die Sträucher zusammen,
Das Gras steht wieder auf,
Die Öde verschlingt ihn*

*Ach, wer heilet die Schmerzen
Des, dem Balsam zu Gift ward?
Der sich Menschenhass
Aus der Fülle der Liebe trank?
Erst verachtet, nun ein verächter,
Zehrt er heimlich auf
Seinen eignen Wert
In ungnügender Selbstsucht*

*Ist auf deinem Psalter,
Vater der Liebe,
ein Ton seinern Ohre vernehmlich,
So erquicke sein Herz!
Öffne den umwölkten Blick
Über die tausend Quellen
Neben dem Durstenden
In der Wüste!*

Dit meesterwerk van Brahms staat voor ons jubileumconcert geprogrammeerd, reden waarom we er in deze Courante uitvoeriger bij stilstaan. Temeer omdat ondergetekende er de beste herinneringen aan heeft:

14 april '91 was de Alt-Rhapsodie het onbetwiste hoogtepunt van ons zeer geslaagde 30-jarig-jubileum-concert in de kerk in Ottersum.

Het werd een van die unieke gelegenheden waarbij alles op de juiste plaats en op het juiste moment samenvalt.

Een schitterende vertolking van alt Louise Rijs, met bezieling zingend in het solo gedeelte en prachtig in balans in de samenzang met het koor. De beheerste, intens muzikale begeleiding van pianist Ludy Rours die erin slaagde het orkest te doen vergeten en tenslotte óns Vocaal, dat, onder leiding van Jos uiteraard, die middag op dit hoge niveau aansluiting wist te vinden en een prachtige achtergrond neerzette voor de excellerende Louise.

En daar was ook Frans Wilberts die juist deze uitvoering op band vastgelegd heeft (en prompt koorlid werd), er zo voor zorgend dat een ieder kan horen dat bovenstaande geenszins overdreven grootspraak is!

Ik heb prachtige professionele opnamen beluisterd van Marjana Lipovsek met de Berliner Philharmoniker onder Abbado en (nog mooier) van Aafje Heynis met het Concertgebouworkest olv Eduard van Beinum. En toch misstaat ónze opname met al zijn gebreken en in al zijn (onvervalste) eenvoud niet: waar het koor op de professionele opnamen naar de achtergrond gedrukt lijkt te worden ten faveure van de alt, kun je op onze opname het koor in al zijn glorie horen, zonder dat dit ten koste gaat van de alt: Louise wekt de in druk zich door nog geen tien mannenkoren van de sokken te laten zingen! Integendeel, het blijft een genot haar volle warme stem te beluisteren.

Wat op de CD' s natuurlijk opvalt is het schitterende aandeel van het orkest in dit werk. Des te meer bewondering dwingt Ludy Rours af voor de manier waarop hij aan de vleugel de begeleiding vorm geeft.

Kortom: heerlijk om weer met dit werk aan de slag te gaan!!

Raymond Nypels

Uit: Courante 2de jrg. No.1 april 1996